

ATVIRAS KODAS LIETUVOJE

VO „Atviras kodas Lietuvai“

Romena Puikytė

Konferencija „Atviras kodas švietimui“

2004 m. gegužės 12 d., Vilnius

Turinys

- AK sąvoka ir judėjimo pradžia
- AK programų kūrimo principai
- AK programų naudojimas
- Nauda mokykloms iš AK programų
- Atviras kodas Lietuvai
- Alternatyvios programos biurui
- Operacinė sistema „Linux“
- AK programos mokykloms

AK sąvoka

Išaities tekstas (kodas) - programos pirminis pavidalas, programuotojo parašytas programos tekstas, naudojant žmogui suvokiamą programavimo kalbą.

Kai kurios kompiuterinės programos platinamos neslepiant išaities tekstų. Tos programos vadinamos **atvirojo kodo** (angl. open source) programomis.

Nuo ko viskas prasidėjo?

1983 m. Richard M. Stallman
suformuluoja keturis laisvų programų
principus:

- laisvė naudoti programą bet koku tikslu;
- laisvė nagrinėti ir adaptuoti programą;
- laisvė kopijuoti ir platinti programą;
- laisvė tobulinti ir išleisti patobulintą programą.

Atviras programos šaltinis yra būtina
programų laisvių užtikrinimo sąlyga.

“GNU's Not Unix”

GNU (Lesser) General Public License – (L) GPL

AK programų kūrimo principai

- AK programų kūrimo modelis:
 - laisvai imk viską, kas yra sukurta;
 - naudok, jei tinka, nemokamai;
 - jei patobulina – leisk naudotis kitiems.
- Programas tobulina visi, net vartotojai teikdami pasiūlymus ar pranešdami apie klaidas.
- Didžioji dalis AK programų kūrėjų turi aukštąjį išsilavinimą ir yra aukšto profesionalumo lygio.

AK programų naudojimas

- Vartotojai mažai žino apie AK programas – AK programos **neturi rinkodaros biudžeto!**
- Dar daug naudojama **nelegalių** komercinių programų.
- Vartotojai **nepasitiki** tuo, ko nežino, kuriami mitai apie nepatogumą ir pan.

Nauda mokykloms iš AK programų

- Nauda mokymo procesui:
 - Galimybė suvokti ir tobulinti tikras kompiuterines programas
 - Galimybė bendradarbiauti su visu pasauliu, dalyvauti tarptautiniuose projektuose
 - Gilesnis produktų funkcionalumo suvokimas
 - Stiprūs IT projektų valdymo modeliai
 - Skatinamas aukštų technologijų naudojimas
 - Ugdoma kompetencija
 - Stimuliuojama mokslinė veikla
 - Neprisirišimas prie nuosavybinių programų

Nauda mokykloms iš AK programų

- Mokytojams nereikia specialių žinių
- Paleidžiamiesiems CD nėra būtinas kietasis diskas
- Moksleiviai negali sugadinti diske esančios programinės įrangos, tačiau gali pasinaudoti ten esančiais dokumentais, piešiniais ir t.t.
- Versti ar tobulinti programas gali bet kas. Taip aktyvesni mokytojai bei moksleiviai tampa ne tik programinės įrangos vartotojais, bet ir jos kūrėjais ar tobulintojais, nes gali prisidėti prie rimtų projektų.
- Daug mokomųjų programų veikia ir „Windows“ OS

AKL

- AKL – visuomeninė ne pelno organizacija „Atviras kodas Lietuvai“.
- **AKL misija** - skatinti atvirojo kodo programų naudojimą Lietuvoje
- **AKL tikslai:**
 - Skleisti ir populiarinti atvirojo kodo, laisvų programų idėją Lietuvoje.
 - Užtikrinti nuolatinę galimybę vartotojui iš lietuviškų šaltinių gauti atviro kodo programas, atnaujinimus, mokymus ir paslaugas.
 - Vienyti ir stiprinti atvirojo kodo programų profesionalų bendruomenę.

Kas nuveikta?

- Veikia www.akl.lt svetainė vartotojams
- Kas savaitę 500 prenumeratorių gauna AK naujienas
- Veikia Naudotojų konferencija, teikianti pagalbą vartotojams
- Veikia vieša diskusijų konferencija
- Išleistas „Laisvų programų CD“ (3 leidimai)
- Sukurtas atviras žodynas „OpenDict“
- Organizuojamos Diegimo šventės (InstallFests)
- IVPK užsakymu įgyvendintas žvalgomasis, kt. projektai
- Lokalizuota ir išversta virš 30 programų
- Pritaikyta lietuvių kalbos rašybos tikrinimo programa
- Paskaitos, seminarai, mokymai, projektai, dalyvavimas parodose, pranešimai,

Alternatyvios programos biurui

Biuro programų paketas **OpenOffice**:

- teksto redaktorius,
- elektroninės lentelės,
- grafikos redaktorius,
- prezentacijų rengimas,
- web redaktorius ir kt.

Interneto programų rinkinys **Mozilla**:

- pašto klientas,
- naršyklė,
- kalendorius,
- HTML redaktorius.

Biuro programų paketas OpenOffice

- Lokalizuota ir išversta į lietuvių kalbą
- Daugeliu atvejų suderinta su „MS Office“ dokumentais
- Integruotas lietuvių kalbos rašybos tikrinimas
- Nemokama
- Šaltiniai programų atnaujinimui: MII, IVPK, OpenOffice, AKL svetainės
- Teikiama konsultacija telefonu
- Organizuojami mokymai

Interneto programų rinkinys Mozilla

- Lokalizuota ir išversta į lietuvių kalbą
- **Nepraleidžia virusų!**
- Nemokama
- Integruotas lietuvių kalbos rašybos tikrinimas
- Šaltiniai programų atnaujinimui: MII, IVPK, OpenOffice, AKL svetainės
- Teikiama konsultacija telefonu

Kitos programos

- Rašybos tikrinimo programa **Ispell**:
 - suderintas su OpenOffice ir Mozilla programomis,
 - 106 tūkst. žodžių.
- Atvirojo kodo žodynų programa **OpenDict**:
 - suderinta su daugeliu laisvai platinamų žodynų formatais,
 - naudoja LED įskiepius: lietuvių-anglų, anglų-lietuvių, lietuvių-vokiečių, vokiečių-lietuvių.

Operacinė sistema Linux

- Grafinės aplinkos vartotojui:
 - KDE ir Gnome
- Apsauga nuo virusų
- Apsauga nuo vartotojų:
 - sistema paremta teisių priskyrimu vartotojams
- Nuotolinis administravimas

Lietuvių kalba išleistos knygos

- OpenOffice + atmintinė
- Pažintis su Linux + Linux distribucija (CD)
- Linux sistemos administravimas
- Linux grafinė aplinka KDE3 + atmintinė
- MySQL 4 vadovas
- PHP 4 vadovas
- Vadovėliai moksleiviams (Informatika IX-X ir XI-XII kl.)

Lietuvių kalba išleistos knygos

- Atvirojo kodo standartinio biuro programinės įrangos rinkinys - pilnai lokalizuotų programų rinkinys (CD ir knygelės):
 - Mozilla 1.4 ir Calendar,
 - OpenOffice 1.0.3.
- Rinkinys mokykloms - knyga ir CD:
 - Mozilla 1.4 ir Calendar,
 - OpenOffice 1.0.3,
 - papildomos programos.

AK programos mokykloms

- Specializuoti projektai švietimui
- „Linux“ distribucijos švietimui
- Programos:
 - Pradiniam susipažinimui su kompiuteriu: pelės, klaviatūros treniruokliai ir kt.
 - Specializuotos: matematikos, chemijos, astronomijos, geografijos ir kt. mokymuisi, darbui grupėse, kūrybos
 - Edukacinės: logikos ir atminties lavinimo, mokymosi atpažinti raides ir skaičius, skaityti, skaičiuoti, kt.
 - Darbo su vektorine ir rastrine grafika, garso atkūrimo bei apdirbimo
 - Mokyklų administravimo

Pagalba vartotojui

- Naudotojų konferencija

<http://lists.akl.lt/naudotojai>

- Biudžetinių įstaigų darbuotojų konsultacija:

telefonu: (8-5) 239 17 99

el. paštu: pagalba@akl.lt

Kviečiame bendradarbiauti !

www.akl.lt